

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 17. maijā
(OR. en)

9774/24

LIMITE

ENER 221
ENV 503
CLIMA 197

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	<i>REPowerEU</i> paziņojums: <i>quo vadis?</i> = viedokļu apmaiņa

Gatavojoties Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas padomes sanāksmei 2024. gada 30. maijā, pielikumā pievienots prezidentvalsts diskusiju dokuments par minēto tematu.

Pēc neprovocētās un nepamatotās Krievijas militārās agresijas pret Ukrainu ES valstu un valdību vadītāji 2022. gada 10. un 11. martā Versalā pieņēma deklarāciju ¹, kurā noteica šādu mērķi: pēc iespējas ātrāk pakāpeniski izbeigt ES atkarību no Krievijas gāzes, naftas un ogļu importa. Saistībā ar bezprecedenta enerģētikas krīzi ES, kas turpmākajos mēnešos būtiski apdraudētu ES enerģētisko drošību un izraisītu strauju enerģijas cenu pieaugumu visā kontinentā, ES līderi aicināja Komisiju ierosināt plānu *REPowerEU*, lai a) paātrinātu ES vispārējās atkarības no fosilā kurināmā samazināšanu, ņemot vērā vietējos apstākļus dalībvalstīs un dalībvalstu izvēli attiecībā uz savu energoresursu struktūru; b) dažādotu mūsu piegādes un maršrutus; c) turpinātu attīstīt ūdeņraža tirgu Eiropai; d) paātrinātu atjaunīgo energoresursu attīstību un racionalizētu atļauju piešķiršanas procedūras nolūkā pasteidzināt energoprojektus; e) pabeigtu un uzlabotu Eiropas gāzes un elektroenerģijas tīklu starpsavienojumus; f) pastiprinātu ES ārkārtas situāciju plānošanu attiecībā uz piegādes drošību un g) uzlabotu energoefektivitāti. ES līderi arī norādīja, ka jāpastiprina darbs, lai a) nodrošinātu pietiekamu apjomu gāzes glabātavās, b) uzraudzītu un optimizētu elektroenerģijas tirgus darbību; c) novirzītu koordinētas investīcijas uz energosistēmām un d) uzlabotu savienojamību ar ES tuvākajiem kaimiņreģioniem.

Komisija 2022. gada maijā pieņēma plānu *REPowerEU* ², kurā ir trīs galvenie mērķi: i) ietaupīt enerģiju, ii) ražot atjaunīgu enerģiju un iii) dažādot ES energoapgādi. Komisijas plāna galīgais mērķis ir ne vēlāk kā līdz 2027. gadam izbeigt atkarību no Krievijas fosilo degvielu importa ³. Plāns *REPowerEU*, kas balstīts uz Eiropas zaļo kursu, kopā ar Padomes ārkārtas regulējumu bija Eiropas galvenie instrumenti, lai, veicot dažādošanu, atteiktos no Krievijas enerģijas importa un tādējādi nodrošinātu izeju no krīzes. Šajā sakarā plāns *REPowerEU* ietver īstermiņa pasākumus enerģijas patēriņa samazināšanai, tajā ir paredzēts spēcīgs ilgtermiņa satvars energoefektivitātes uzlabošanai laikposmā līdz 2030. gadam un paātrināta atjaunīgās enerģijas ražošana, lai uzlabotu ES enerģētisko drošību un dekarbonizētu ES ekonomiku. Papildus strukturālajiem pasākumiem, kas ierosināti saistībā ar *REPowerEU*, tika pieņemti arī vairāki pagaidu un izņēmuma ārkārtas noteikumi.

¹ [20220311-versailles-declaration-en.pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN)

² COM(2022) 230 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>

³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b27b8b93-725d-11ee-9220-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

Ievērojot plānu *REPowerEU*, lielākā daļa dalībvalstu ievērojami samazināja vai pakāpeniski pārtrauca Krievijas gāzes, naftas un ogļu importu, savukārt dažas dalībvalstis arī pakāpeniski likvidēja atkarību no kodoldegvielas vai elektroenerģijas no Krievijas. Kopumā Eiropas patērētājiem ir izdevies ietaupīt 125,2 miljardus kubikmetru (mljrd. m³) gāzes, un dabasgāzes pieprasījums laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2024. gada martam samazinājās par vairāk nekā 18 %. Pēdējo divu gadu laikā ES ir arī izdevies nodrošināt, ka gāzes krātuves tiek piepildītas pietiekamā līmenī iedzīvotājiem un rūpniecībai, un novērst nodzisumus un elektroenerģijas trūkumu. Lai kompensētu Krievijas gāzes importa ievērojamo samazināšanos (kas samazinājās no 45 % no kopējā ES gāzes importa 2021. gadā līdz 24 % 2022. gadā un līdz 15 % 2023. gadā), ES paplašināja gāzes piegādi no citiem starptautiskiem piegādātājiem, galvenokārt Norvēģijas un ASV. ES Enerģētikas platformai, ko Eiropas Komisija izveidoja 2022. gada decembrī, bija nozīme ES kopīgajos diversifikācijas centienos. Pieprasījuma agregēšanas mehānisms, kas ES Enerģijas platformas ietvaros izveidots 2023. gada aprīlī, palīdzēja piepildīt gāzes krātuves pirms 2023.–2024. gada ziemas sezonas. *REPowerEU* arī paātrināja atjaunīgo energoresursu projektu izvēršanu un energoefektivitātes centienus. Nozares aplēses ⁴ liecina, ka uzstādītā vēja un saules enerģijas jauda laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam kopumā palielinājās par 36 %, divu gadu laikā ietaupot aptuveni 24 miljardus m³ gāzes. Energoefektivitātes ziņā enerģijas galapatēriņš 2022. gadā samazinājās līdz 940 Mtoe, kas atbilst 2,8 % samazinājumam salīdzinājumā ar 2021. gadu. Turpmākās iniciatīvas, piemēram, ES rīcības plāns attiecībā uz tīkliem ⁵, ES vēja enerģijas rīcības plāns ⁶, ES saules enerģijas stratēģija ⁷, jauni pasākumi attiecībā uz atļauju piešķiršanu, vēja un saules enerģijas hartas un Eiropas energoefektivitātes finansēšanas koalīcija, kā pārejas uz tīru enerģiju būtiskas iespējotājas atbalsta Eiropas zaļā kursa mērķu ātru sasniegšanu. Lai finansētu nepieciešamās investīcijas, plāna *REPowerEU* īstenošanai ir mobilizēti gandrīz 300 miljardi EUR, galvenokārt izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānisma regulu ⁸.

⁴ Avoti: *Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe*.

⁵ COM(2023)757.

⁶ COM(2023)669.

⁷ COM(2022)221.

⁸ Regula (ES) 2021/241.

Tā kā **REPowerEU** **aprit otrā gadskārta**, Komisija nesen publicēja tīmeklī balstītu ziņojumu, kurā izvērtēta **REPowerEU** īstenošana, tostarp faktu lapas par konkrētām valstīm, un ir izdevusi konkrētus papildu norādījumus, kuru mērķis jo īpaši ir vēl vairāk paātrināt atjaunīgo energoresursu izmantošanu visā kontinentā un samazināt Krievijas fosilo degvielu importu. Konkrētāk, Komisija ir pieņēmusi virkni jaunu un atjauninātu ieteikumu un norādījumu dokumentu, lai uzlabotu un racionalizētu atļauju piešķiršanas procedūras un atjaunīgo energoresursu izsoles.

Divus gadus pēc **REPowerEU** pieņemšanas ir kļuvis skaidrs, ka, lai gan Krievijas degvielas imports ES ir krasi samazinājies, ES ir izdevies saglabāt savu enerģētisko drošību. Pamatojoties uz enerģētikas krīzē gūto pieredzi un ņemot vērā enerģētikas krīzes negatīvo un dažkārt traucējošo ietekmi uz Eiropas iedzīvotājiem un nozarēm, turpmākajos gados būs vajadzīgi papildu centieni, lai, saglabājot un stiprinot enerģētisko drošību un stabilizējot cenas, palielinātu ES un dalībvalstu noturību pret to, ka ārvalstu režīmi izmanto enerģiju kā ieroci. Turklāt Eiropas strukturālās atkarības no Krievijas enerģijas importa samazināšana būtiski ietekmēs Krievijas kara ekonomiku un būs saskaņā ar ES nelokāmo atbalstu Ukrainai un tās iedzīvotājiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, prezidentvalsts Beļģija vēlētos lūgt delegācijas paust viedokli par šādiem diviem aspektiem:

1. **Ar kādiem šķēršļiem jūs saskaraties, Versaļas deklarācijas un tai sekojošā plāna *REPowerEU* garā pakāpeniski pārtraucot Krievijas enerģijas importu?**
2. **Kādas papildu iniciatīvas būtu jāuzsāk, lai atbalstītu ES un tās dalībvalstis mūsu centienos pēc iespējas ātrāk pakāpeniski izbeigt atkarību no Krievijas fosilajām degvielām?**